નામોની દિવાલ

વિયેતનામ યુદ્ધના સૈનિકોના સ્મારકની દંતકથા

લેખન: જુડી ડોનેલી

છબી: ફોટો-આધારિત

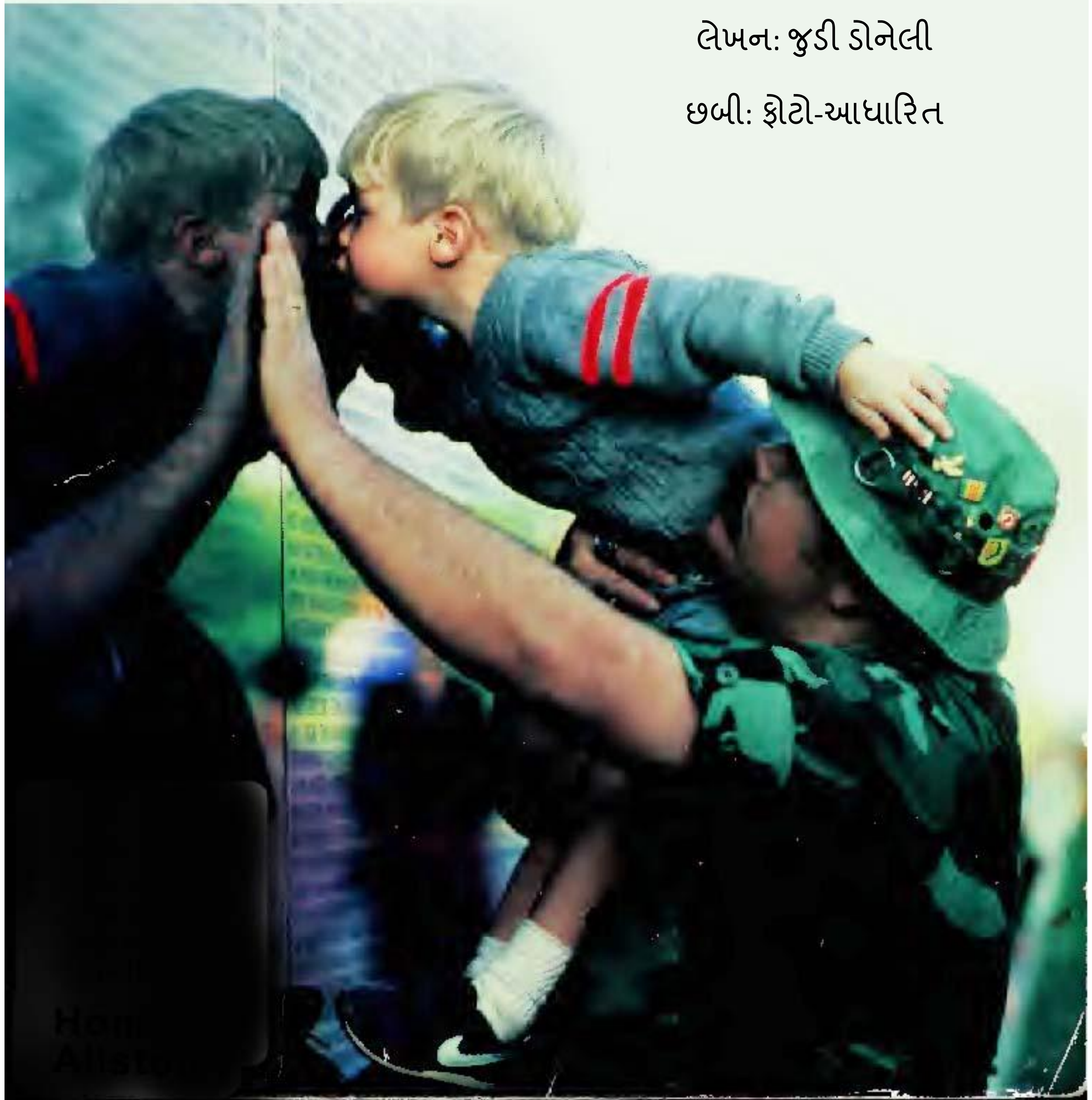

નામોની દિવાલ

વિયેતનામ યુદ્ધના સૈનિકોના સ્મારકની દંતકથા

લેખન: જુડી ડોનેલી

છબી: ફોટો-આધારિત

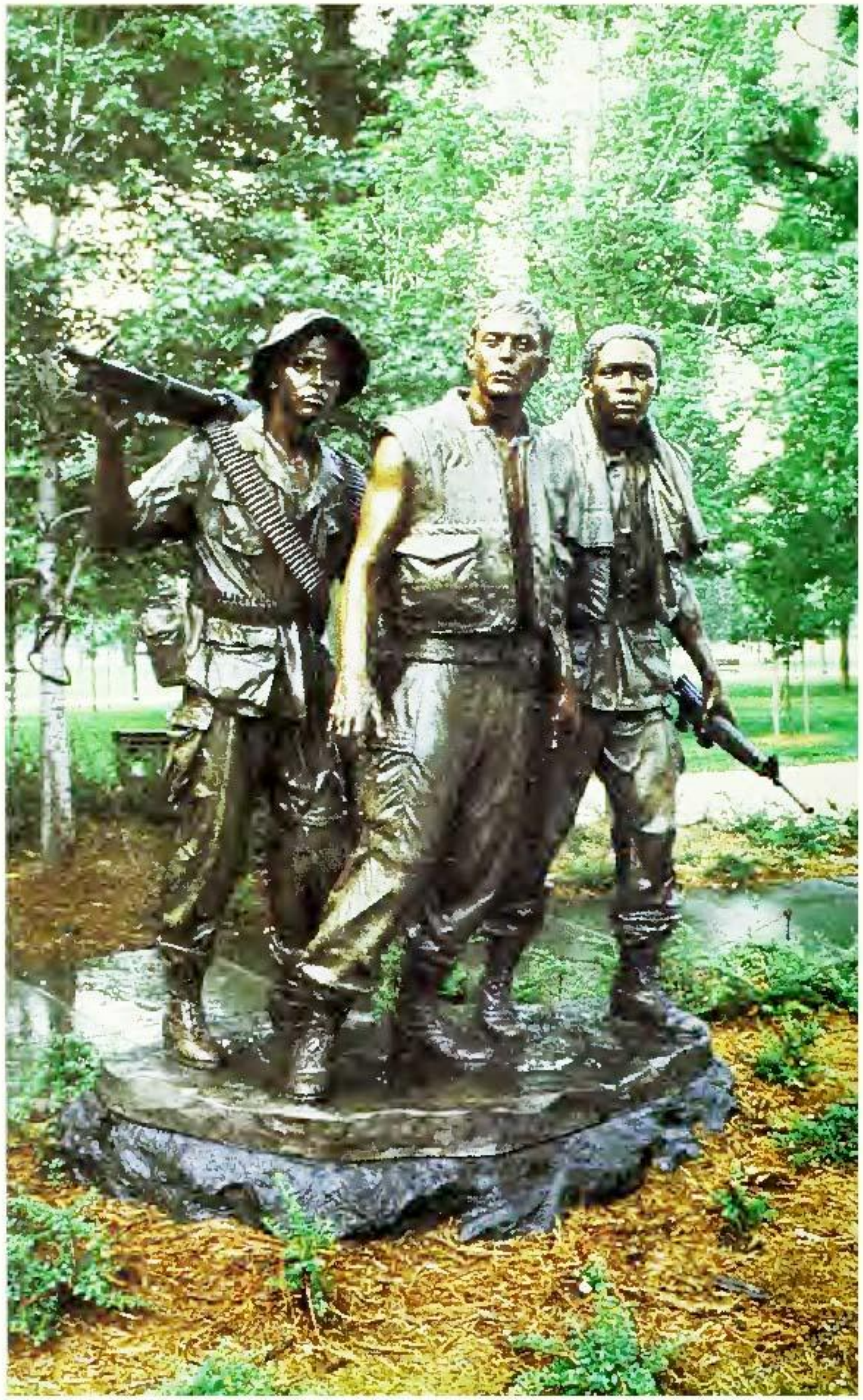

૧
દિવાલ

વોશિંગ્ટન ડી.સી. ની એક તડકાવાળી બપોર છે . શહેરના કેન્દ્રમાં આવેલા પાર્કમાં લોકોના ટોળા ચાલી રહ્યા છે. ભીડમાં નાના બાળકો તેમના માતાપિતાનો હાથ પકડીને બેઠા છે , જીન્સ અને સ્વેટશર્ટ પહેરેલા કિશોરો , ગણવેશધારી સૈનિકો અને બિઝનેસ સુટ પહેરેલા પુરુષોનો સમાવેશ થાય છે.

કેટલાક ઉદાસ, થાકેલા ચહેરાવાળા સૈનિકોની પ્રતિમાઓ પાસે રોકાય છે. હવે, એક પછી એક અથવા નાના જૂથોમાં, તેઓ સપાટ પથ્થરના રસ્તે આગળ વધે છે.

દિવાલ પાસે પહોંચતા જ, લોકો ચૂપ થઈ જાય છે. તેઓ થોડા સમય માટે થોભી જાય છે અને માથું ઝુકાવે છે. એક માણસ હાથ લંબાવીને એક નામને સ્પર્શ કરે છે. પછી તે તેના નાના દીકરાને ઉપર ઉઠાવે છે જેથી તે પણ તેને સ્પર્શ કરી શકે. એક કિશોરવયની છોકરી દિવાલ પાસે ગુલાબ મૂકે છે, પછી ફરીને ચાલી જાય છે.

આ લોકો ખાસ કરીને કાળી દિવાલ જોવા માટે આવ્યા છે. આ દિવાલને વિયેતનામ વેટરન્સ મેમોરિયલ કહેવામાં આવે છે. દિવાલ પર કોતરેલા નામ એવા અમેરિકનોના છે જે યુદ્ધમાં મૃત્યુ પામ્યા હતા અથવા હજુ પણ ગુમ છે.

પાર્કની સપાટી નીચે બનેલી તે લાંબી , કાળી , ચળકતી દિવાલ છે.

આ દિવાલની સપાટી વાદળો અને આકાશને પ્રતિબિંબિત કરે છે. દીવાલને ટેકે ફૂલોના ગુલદસ્તા , પત્રો અને ફોટોગ્રાફ્સ છે. હજારો નામો દીવાલ પર કોતરાયેલા છે.

૧૯૫૯ માં ત્યાં પહેલો અમેરિકન સૈનિક માર્યો ગયો હતો. ૧૯૭૫ માં યુદ્ધનો અંત આવ્યો ત્યાં સુધીમાં , લગભગ ૬૦,૦૦૦ અમેરિકનોએ ત્યાં પોતાના જીવ ગુમાવ્યા હતા. તે યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સ દ્વારા લડવામાં આવેલું સૌથી લાંબુ યુદ્ધ હતું.

આ એકમાત્ર યુદ્ધ હતું જેમાં અમેરિકા હાર્યું હતું.

તે અમેરિકન ઇતિહાસનું સૌથી શરમજનક યુદ્ધ હતું. ઘણા લોકોની નજરમાં, તે એક એવું યુદ્ધ હતું જેને ક્યારેય લડવાની જરૂર નહોતી.

આ સ્મારક ૧૯૮૨ માં બનાવવામાં આવ્યું હતું . અને કદાચ તે ક્યારેય બનાવવામાં આવ્યું ન હોત. વિયેતનામ યુદ્ધે અમેરિકનોને ખૂબ જ પરેશાન અને ગુસ્સે કર્યા હતા. કેટલાક માનતા હતા કે ઇતિહાસના આ દુ:ખદ અને કડવા સમયગાળાની યાદમાં સ્મારક બનાવવું બિનજરૂરી છે.

૨
સૌથી ધૃણાસ્પદ યુદ્ધ

વિયેતનામ યુદ્ધ શું હતું ? અમેરિકનોના તેના વિશે વિરોધાભાસી મંતવ્યો કેમ હતા ?

૧૯૪૦ ના દાયકાના અંતમાં વિયેતનામ યુદ્ધ શરૂ થયું. ફ્રેન્ચ લોકોએ વિયેતનામ જેવા નાના દેશ પર શાસન કર્યું. જોકે, વિયેતનામના લોકો પોતાનું શાસન જાતે કરવા માંગતા હતા. તેથી તેઓએ તેમની સ્વતંત્રતા માટે લડવાનું શરૂ કર્યું. હો ચી મિન્હ નામના વિયેતનામીએ આ લડાઈનું નેતૃત્વ કર્યું.

૧૯૫૪ માં વિયેતનામી સૈનિકો ફ્રાન્સ પરના વિજયની ઉજવણી કરે છે .

નવ વર્ષ પછી, હો ચી મિન્હ સ્વતંત્રતા યુદ્ધમાં જીત્યા. ફ્રેન્ચોને વિયેતનામ પરનો પોતાનો દાવો છોડી દેવાની ફરજ પડી. જોકે, તેનાથી વિયેતનામીઓની સમસ્યાઓનો ઉકેલ આવ્યો નહીં. હો ચી મિન્હ અને તેમના અનુયાયીઓ તેમના દેશમાં સોવિયેત યુનિયન અને ચીન જેવી સામ્યવાદી સરકાર ઇચ્છતા હતા . જોકે, કેટલાક અન્ય વિયેતનામીઓ આવી સરકાર ઇચ્છતા ન હતા. 1954 માં શાંતિ બેઠકમાં એક કરાર થયો , જેમાં વિયેતનામને બે ભાગમાં વિભાજીત કરીને અલગ અલગ સરકારો બનાવવામાં આવી. હો ચી મિન્હ ઉત્તર વિયેતનામના સામ્યવાદી સરકારના અધ્યક્ષ હતા.

દક્ષિણ વિયેતનામીસ સરકારનું નેતૃત્વ સામ્યવાદના વિરોધીઓ દ્વારા કરવામાં આવતું હતું, જેમનું નેતૃત્વ ન્ગો દિન્હ ચિમ કરતા હતા.

એવી આશા હતી કે બંને ભાગો ફરી એક થશે. ચૂંટણીઓ એ પણ નક્કી કરશે કે ઉત્તર કે દક્ષિણ શાસન કરશે. જોકે, દક્ષિણ વિયેતનામીસના નેતાઓએ ચૂંટણીમાં ભાગ લેવાનો ઇનકાર કર્યો હતો. કારણ કે હો ચી મિન્હ ખૂબ જ લોકપ્રિય હતા, તેમને ડર હતો કે સામ્યવાદીઓ જીતી જશે. ચેન અને તેમના સાથીઓ સત્તા છોડવા માટે અનિચ્છા ધરાવતા હતા. તેઓએ તેમના વિરોધીઓને ચૂપ કરવા માટે તેમની શક્તિનો ઉપયોગ કર્યો.

પરંતુ ટૂંક સમયમાં અવરોધો ઉભા થયા. દક્ષિણના લોકો તેમની સરકાર સાથે સહકાર આપવા માટે અનિચ્છા ધરાવતા હતા. તેઓ માનતા હતા કે તે અપ્રમાણિક અને અન્યાયી છે. તેમને હો ચી મિન્હ અને તેમની સરકારમાં વિશ્વાસ હતો.

૧૯૫૦ ના દાયકાના અંત સુધીમાં , તેઓ દક્ષિણ વિયેતનામી સૈનિકો સામે લડી રહ્યા હતા. આ બળવાખોરો વિયેત કોંગ તરીકે જાણીતા હતા. ઉત્તર વિયેતનામે વિયેત કોંગને શસ્ત્રો અને સૈનિકો પૂરા પાડ્યા. ટૂંક સમયમાં, ખુલ્લું યુદ્ધ શરૂ થયું.

યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સે ડીએમ ને ટેકો આપવાનું નક્કી કર્યું , ભલે તેમની સરકાર ભ્રષ્ટ અને અપ્રિય હતી. સામ્યવાદના ડરથી યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સે ડીએમ ને ટેકો આપવાની ફરજ પડી. યુએસ સરકાર કોઈપણ દેશને સામ્યવાદી બનતા અટકાવવા માંગતી હતી, પછી ભલે તે યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સથી દૂર સ્થિત એક નાનો દેશ હોય, અને તેની સરકાર ગમે તેટલી ખરાબ હોય.

શરૂઆતમાં, યુએસ સરકારે ફક્ત યુદ્ધ સામગ્રી અને થોડાક સો સૈનિકો મોકલ્યા. આ સૈનિકોને "લશ્કરી સલાહકારો" કહેવામાં આવતા હતા. તેઓ લડવા માટે ત્યાં નહોતા. તેઓ ફક્ત દક્ષિણ વિયેતનામી સૈન્યને તાલીમ આપવામાં મદદ કરવા માટે હતા. અમેરિકામાં , ઘરે આ મુદ્દા પર કોઈ ચર્ચા થઈ ન હતી . મોટાભાગના અમેરિકનોને ખબર પણ નહોતી કે વિયેતનામ ક્યાં છે.

પરંતુ દક્ષિણ વિયેતનામને વધુ મદદની જરૂર હતી. તેથી યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સે વધુ પૈસા અને વધુ સૈનિકો મોકલ્યા. વર્ષો વીતી ગયા, પરંતુ દક્ષિણ વિયેતનામી સૈન્ય માટે વિજય અગમ્ય રહ્યો. તેથી યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સે બીજું પગલું ભર્યું. 1965 માં , અમેરિકન નેતાઓએ નક્કી કર્યું કે યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સે દક્ષિણ વિયેતનામીઝને તાલીમ આપવા કરતાં વધુ કરવું પડશે. તેઓએ યુદ્ધમાં ભાગ લેવો પડશે.

અમેરિકન સૈનિકો વિયેતનામ પહોંચ્યા.

શરૂઆતમાં, થોડા હજાર સૈનિકો મોકલવામાં આવ્યા હતા. શું આ અમેરિકનોના આગમનથી યુદ્ધનો માર્ગ બદલાયો ? બિલકુલ નહીં! તેથી યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સે વધુ સૈનિકો મોકલ્યા. 1966 સુધીમાં , 200,000 સૈનિકો આવી ગયા હતા. અને 1967 સુધીમાં, લગભગ 500,000 અમેરિકન સૈનિકો ત્યાં લડી રહ્યા હતા.

હવે દરેક અમેરિકન વિયેતનામ યુદ્ધ વિશે જાણતો હતો. દેશના દરેક અખબાર યુદ્ધ વિશે અહેવાલ આપી રહ્યા હતા. ટેલિવિઝન લાખો અમેરિકનોના ઘરોમાં યુદ્ધ લાવ્યું હતું. દરરોજ રાત્રે, લોકો તેમના ટેલિવિઝન ચાલુ કરતા અને યુદ્ધના ભયાનક દ્રશ્યો જોતા. બોમ્બથી નાશ પામ્યા પછી ધુમાડાથી ભરેલા ખંડેર. ઘાયલ અમેરિકન સૈનિકો લોહીથી લથપથ. કાદવમાં પડેલા મૃતદેહો. અઠવાડિયા પછી અઠવાડિયા , મહિના પછી મહિના, તે જ વાર્તા હતી.

અને યુદ્ધ પૂરું થવાની કોઈ શક્યતા ન હતી.

૩
ઘરે લડાઈ

દૂર વિયેતનામમાં, યુદ્ધ લંબાઈ રહ્યું હતું. દરમિયાન, અમેરિકનોએ પક્ષ લેવાનું શરૂ કર્યું. યુદ્ધમાં માનતા અમેરિકનોને "હોક્સ" કહેવામાં આવતા હતા. તેઓ સરકાર સાથે સંમત થયા કે સામ્યવાદ યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સ માટે ખતરો છે. વિયેતનામ કોઈપણ સંજોગોમાં સામ્યવાદી દેશ ન બનવું જોઈએ, ભલે ગમે તે ભોગે. અમેરિકનોએ લડતા રહેવું જોઈએ.

જે અમેરિકન એ ચાહતા હતા કે અમેરિકાને વિયેતનામમાં થી નીકળી જવું જોઈએ તેઓને "કબૂતર" કહેવામાં આવતા હતા. કેટલાક કબૂતરો માનતા હતા કે ઉત્તર અને દક્ષિણ વિયેતનામ વચ્ચેના યુદ્ધમાં અમેરિકાનો સમાવેશ કરવાનો કોઈ અર્થ નથી. તેઓ ઇચ્છતા હતા કે વિયેતનામના લોકો પોતાના પ્રશ્નો જાતે ઉકેલે. અન્ય લોકો માનતા હતા કે જો દક્ષિણ વિયેતનામમાં સામ્યવાદી સરકાર સત્તામાં આવે તો પણ અમેરિકાએ ડરવું જોઈએ નહીં. તેઓ માનતા હતા કે ખરાબ અને ભ્રષ્ટ સરકારને ફક્ત એટલા માટે ટેકો આપવો કે તે સામ્યવાદી નથી, તે અર્થહીન છે. કેટલાક લોકો યુદ્ધની પદ્ધતિઓને જ નફરત કરતા હતા. બોમ્બમારાથી વિયેતનામ ખંડેર બની રહ્યું હતું. રાસાયણિક હથિયારો જમીન પરથી વનસ્પતિનો નાશ કરી રહ્યા હતા. પરંતુ સૌથી ખરાબ વાત એ હતી કે, નિર્દોષ લોકો - બાળકો અને શિશુઓ પણ - હુમલામાં માર્યા જઈ રહ્યા હતા.

કબૂતરો અમેરિકન સરકારને યુદ્ધ પ્રત્યેની તેમની લાગણીઓ દર્શાવવા માંગતા હતા. તેઓ રસ્તા પર સરઘસો કાઢતા, ગાતા , સૂત્રોચ્ચાર કરતા અને પ્લેકાર્ડ લઈને નીકળતા.

એ પ્લેકાર્ડ્સ પર લખ્યું હતું: યુદ્ધનો અંત લાવો , હત્યા બંધ કરો , વિયેતનામમાંથી બહાર નીકળો. ક્યારેક, કેટલાક લોકો આ વિરોધ પ્રદર્શન દરમિયાન પ્લેકાર્ડ્સ લઈને જતા હતા: યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સ મુલતવી રાખો , ઉત્તર વિયેતનામ પર બોમ્બમારો કરો , અમેરિકાને પ્રેમ કરો અથવા તેને છોડી દો. બંને જૂથો વચ્ચે ઘણીવાર અથડામણ થતી હતી.

જેમ જેમ યુદ્ધ આગળ વધતું ગયું તેમ તેમ આ વિરોધ પ્રદર્શનો મોટા અને મોટા થતા ગયા. ૧૯૬૯ માં , અમેરિકાના મુખ્ય શહેરોમાં યુદ્ધ વિરોધી સભાઓ અને કૂચ યોજાઈ. લોકોએ સરકારને જણાવવા માટે કામનો બહિષ્કાર કર્યો કે તેઓ યુદ્ધનો અંત ઇચ્છે છે. કેટલાક વિરોધ પ્રદર્શન રાત્રે થયા, જેમાં હજારો લોકો એક સાથે બહાર આવ્યા. દરેકે વિયેતનામમાં મૃત્યુ પામેલા અમેરિકન સૈનિકોના નામે મીણબત્તી પકડી હતી. અમેરિકન ઇતિહાસનું સૌથી મોટું વિરોધ પ્રદર્શન વોશિંગ્ટન, ડી.સી.માં યોજાયું હતું, જેમાં ૮૦૦,૦૦૦ લોકોએ ભાગ લીધો હતો. તેઓ વિયેતનામ યુદ્ધમાં અમેરિકાની સંડોવણીનો વિરોધ કરી રહ્યા હતા.

૧૯૭૦ માં , એક વિરોધ પ્રદર્શન દરમિયાન દુર્ઘટના ઘટી. શાંતિ જાળવવાનું કામ સોંપવામાં આવેલા એક ખાસ લશ્કરી ટુકડીએ ચાર કોલેજ વિદ્યાર્થીઓને ગોળી મારીને મારી નાખ્યા. આ ઘટનાએ સમગ્ર રાષ્ટ્રને આઘાત પહોંચાડ્યો.

40,000 થી વધારે અમેરિકન સૈનિકો વિયેતનામમાં માર્યા ગયા હતા. પણ હવે એના જ દેશમાં વિયેતનામ માટે અમેરિકનોને મારવામાં આવી રહ્યા હતા.

કિશોરવયના પુત્ર સાથેનો દરેક અમેરિકન પરિવાર ભયભીત હતો. શું તેમના પુત્રને પણ વિયેતનામમાં લડવા મોકલવામાં આવશે ? શું તે જીવતો પાછો ફરશે ? શું આ ભયંકર યુદ્ધ ક્યારેય સમાપ્ત થશે ? એવું લાગતું હતું કે અમેરિકાના નેતાઓને ખબર જ નહોતી કે તેને કેવી રીતે રોકવું.

વિરોધ પ્રદર્શન દરમિયાન કોલેજના વિદ્યાર્થીઓની હત્યાથી અમેરિકા ભયભીત થઈ ગયું હતું.

૪ એક અજીત યુદ્ધ

વિયેતનામમાં લડાઈ કેવી હતી ?

વિયેતનામમાં લડનારા મોટાભાગના સૈનિકો માનતા હતા કે તે એક દુઃસ્વપ્ન હતું.

જ્યારે કોઈ સૈનિક વિયેતનામ પહોંચતો , ત્યારે તે ભાગ્યે જ તેના તાલીમ પામેલા સાથીઓ સાથે હોતો. તેને એક જૂથમાં સોંપવામાં આવ્યો હતો જે મહિનાઓથી તેની સાથે લડી રહ્યો હતો. ઘણીવાર, તે જૂથમાં કોઈને ઓળખતો ન હતો.

ઘણા અમેરિકી સૈનિકો કિશોર હતા જે એ પહેલા ક્યારેય ઘરની બહાર એકલા રહ્યા ન હતા. અચાનક એ પોતાને ધાનના ખેતરોમાં, ઘાસની છતવાળા ઝૂપડાંના અજબ દેશમાં પામતા. એવા લોકોથી ઘેરાયેલા પામતા જેની ભાષા એ સમજી શકતા ન હતા.

દક્ષિણ વિયેતનામ અમેરિકાના બીજા કોઈ પણ સ્થળથી અલગ હતું. તે કળણ અને જંગલોથી ભરેલું હતું. તે ખૂબ જ ગરમ અને ભેજવાળું હતું. ઘણો વરસાદ પડતો હતો. ત્યાં કીડીઓ , સાપ અને જળો કરડતા હતા જે માણસો અને પ્રાણીઓનું લોહી પીતા હતા. તે એટલું અલગ હતું કે એક સૈનિકે ઘરે એક પત્ર મોકલ્યો.

પત્રમાં લખ્યું હતું , " માનવું મુશ્કેલ છે કે આ એ જ તારા છે જે તમારા પર પણ ચમકે છે."

આ મુશ્કેલીઓ છતાં, મોટાભાગના અમેરિકન સૈનિકો માનતા હતા કે તેઓ દક્ષિણ વિયેતનામમાં એક ઉમદા હેતુ માટે આવ્યા છે. તેઓ દક્ષિણ વિયેતનામના લોકોને મદદ કરવા આવ્યા હતા. તેથી તેઓ સ્થાનિક ખેડૂતો અને ગ્રામજનોને તેમની બાજુમાં રાખવાની અપેક્ષા રાખતા હતા. પરંતુ હંમેશા એવું નહોતું થતું. કેટલાક ખેડૂતો ઇચ્છતા હતા કે વિયેતનામ કોંગ જીતે, અને કેટલાક તો વિયેતનામ કોંગનો ભાગ પણ હતા. તેમની નજરમાં, અમેરિકન સૈનિકો દુશ્મન હતા.

મોટાભાગના યુદ્ધોમાં, બંને પક્ષો સ્પષ્ટપણે દેખાતા હતા. વિયેતનામ યુદ્ધમાં આવું નહોતું. વિયેતનામના સૈનિકો અને સામાન્ય ખેડૂતો એકદમ સરખા દેખાતા હતા અને એકસરખા કપડાં પણ પહેરતા હતા. ક્યારેક, સ્ત્રીઓ , વૃદ્ધ પુરુષો અને બાળકો પણ વિયેતનામના સૈનિકોને મદદ કરતા હતા. અમેરિકન સૈનિકોને ખ્યાલ નહોતો કે તેઓએ જે વિયેતનામીઓને જોયા હતા તે મિત્ર હતા કે શત્રુ.

આ યુદ્ધ બીજી ઘણી બાબતોમાં પણ અલગ હતું. એક સૈન્ય બીજા સૈન્યનો સામનો કરે તેવી મોટી અથડામણો ઓછી થતી હતી. વિયેત કોંગી સૈનિકો નાના જૂથોમાં , જંગલોમાં અથવા ગુપ્ત સુરંગોમાં છુપાઈ જતા, અચાનક હુમલો કરતા અને પછી તરત જ પાછા છુપાઈ જતા.

અમેરિકન સૈનિકો પણ ઘણીવાર નાના જૂથોમાં વળતો હુમલો કરતા હતા. દુશ્મન સૈનિકોને શોધવા અને મારવા માટે તેમને નાની ટુકડીઓમાં પેટ્રોલિંગ પર મોકલવામાં આવતા હતા. વિયેત કોંગી સૈનિકો ઝાડીઓ , ટનલ અથવા ગામડાઓમાં છુપાઈ જતા હતા, એક પછી એક અમેરિકનોને મારી નાખતા હતા. વિયેત કોંગી સૈનિકો જમીનમાં બોમ્બ મૂકતા હતા. બોમ્બ રસ્તા અથવા પુલ પર છુપાવતા હતા. એક ખોટી ચાલ તેનો વિસ્ફોટ કરી શકતી હતી.

અમેરિકન સૈનિકો ઘણીવાર વિચારતા હતા કે શું તેમની હાજરી યુદ્ધ પર કોઈ અસર કરી રહી છે. તેઓ દિવસો સુધી લડતા હતા, ચોક્કસ વિસ્તારને દુશ્મન સૈનિકોથી સાફ કરવાનો પ્રયાસ કરતા હતા.

તેઓ પણ ગોળીબાર અને બોમ્બથી બચવા માટે ઝાડીઓમાં છુપાઈ જતા . તેમના સાથીઓ તેમની નજર સમક્ષ ઘાયલ થતા અથવા માર્યા જતા. આખરે, ગોળીબાર બંધ થઈ જતો. દુશ્મન જતો રહેતો. પણ શું અમેરિકનો ખરેખર જીતી ગયા હોત ? થોડા અઠવાડિયા કે દિવસોમાં, દુશ્મન સૈનિકો તે જ વિસ્તારમાં પાછા ફરતા.

જેમ જેમ સમય પસાર થતો ગયો, ઘરે આવતા સમાચારોને કારણે વિયેતનામમાં લડાઈ વધુને વધુ મુશ્કેલ બની ગઈ. સૈનિકોને ખબર પડી કે ઘણા અમેરિકનો યુદ્ધની વિરુદ્ધ છે. કેટલાક તો એવું પણ માનવા લાગ્યા કે યુદ્ધ અર્થહીન છે. તેમણે એ પણ સાંભળ્યું કે અમેરિકન નેતાઓ ઉત્તર વિયેતનામ સાથે શાંતિ કરાર પર વાટાઘાટો કરી રહ્યા છે. પરંતુ જ્યાં સુધી તે બન્યું નહીં , ત્યાં સુધી સૈનિકોએ ત્યાં જ રહેવું પડ્યું , લડવું પડ્યું અને મરવું પડ્યું.

આખરે , વિયેતનામમાં પહેલા અમેરિકન સૈનિકોના મૃત્યુના સોળ વર્ષ પછી , યુદ્ધનો અંત આવ્યો. આ કેવી રીતે થયું ? મોટાભાગના અમેરિકનોને લાગવા લાગ્યું કે યુદ્ધનો ખર્ચ ખૂબ વધારે હતો - સૈનિકોના જીવન અને ખર્ચ બંનેની દ્રષ્ટિએ. તેથી 1973 માં , યુએસ સરકારે ઉત્તર વિયેતનામ અને વિયેતનામ કોંગ સાથે શાંતિ સંધિ પર હસ્તાક્ષર કર્યા.

અને લગભગ બધા અમેરિકન સૈનિકો તે વર્ષે ઘરે પાછા ફર્યા. છેલ્લા અમેરિકનો 1975 માં ઘરે પાછા ફર્યા - ઉત્તર વિયેતનામ દ્વારા દક્ષિણ પર કબજો મેળવ્યા પછી.

આ યુદ્ધમાં સાઠ હજાર અમેરિકનોએ પોતાના જીવ ગુમાવ્યા. 3 ,00,000 થી વધુ સૈનિકો ઘાયલ થયા. અમેરિકન સરકાર જે ઇચ્છતી ન હતી તે થયું . દક્ષિણ વિયેતનામમાં સામ્યવાદી સરકારની રચના થઈ.

યુદ્ધ પૂરું થઈ ગયું હતું, પરંતુ લોકોના હૃદયમાં રહેલો ગુસ્સો અને કડવાશ હજુ પણ યથાવત હતો. અમેરિકન જનતાના ગુસ્સા અને શરમનો ભોગ પાછા ફરતા સૈનિકો હતા.

વિયેતનામ યુદ્ધના નિવૃત્ત સૈનિકો નાયક તરીકે ઘરે પાછા ફર્યા ન હતા. તેમના સ્વાગત માટે કોઈ બેન્ડ વગાડવામાં આવ્યા ન હતા. કોઈ સરઘસ કાઢવામાં આવ્યા ન હતા. તેમની સંપૂર્ણપણે અવગણના કરવામાં આવી હતી. ક્યારેક, લોકો ગણવેશધારી સૈનિકોનું અપમાન અને કરતા અને એમને ગંદી ગાળો આપતા.

વિયેતનામ યુદ્ધ પછી ઘણા સૈનિકોને સામાન્ય જીવનમાં પાછા ફરવાનું અશક્ય લાગ્યું. વિયેતનામ યુદ્ધના નિવૃત્ત સૈનિકોએ અન્ય કોઈપણ યુદ્ધના નિવૃત્ત સૈનિકો કરતાં વધુ સમસ્યાઓનો સામનો કરવો પડ્યો. તેમને બગડતા સ્વાસ્થ્ય , ડ્રગ્સનું વ્યસન અને કામ શોધવામાં મુશ્કેલીનો સામનો કરવો પડ્યો. તેમને ખૂબ જ ઓછો સરકારી ટેકો મળ્યો.

સૈનિકોએ લડવા માટે ફરજ પડી હતી તે મહત્વનું નહોતું . યુદ્ધ દરમિયાન તેમણે શું સહન કર્યું હતું તે મહત્વનું નહોતું. તેમને એવા યુદ્ધ માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યા જે તેમણે શરૂ પણ કર્યું ન હતું .

૫
તે બધાના નામો

૧૯૭૯ માં એક રાત્રે, વિયેતનામના એક અનુભવી સૈનિક , જાન ક્રિગ્સ , તેમના રસોડાના ટેબલ પર બેઠો હતો.

જાન નસીબદાર હતો. વિયેતનામમાં તે ઘાયલ થયો હતો , પણ તે બચી ગયો હતો. જ્યારે તે ઘરે પાછો ફર્યો, ત્યારે તેણે પોતાનું જીવન ફરીથી બનાવ્યું. તેની પાસે નોકરી હતી. તેની પત્ની હતી.

પણ જાન વિયેતનામમાં લડવાનું કેવું હતું તે ભૂલી શક્યો નહીં.

તે રાત્રે તે ઊંઘી શક્યો નહીં. તે ભયાનક દ્રશ્યો તેના મગજમાં સતત ફરતા રહ્યા. એક ડઝન સૈનિકો ટ્રકમાંથી સામાન ઉતારી રહ્યા હતા.

અચાનક, એક વિસ્ફોટ થયો. હવામાં મૃતદેહો ઉડ્યા. બધા સૈનિકો મૃત્યુ પામ્યા હતા અથવા મૃત્યુની આરે હતા. તે ત્યાં લાચાર ઉભો રહ્યો, જોતો રહ્યો.

તે એક દુઃસ્વપ્ન જેવું લાગે છે , પણ તે નહોતું. તે ખરેખર બન્યું હતું. તે સૈનિકો જાન સાથે લડ્યા હતા. તેઓ તેના સાથીઓ હતા, તેના મિત્રો હતા!

યુદ્ધમાં શાહિદ થયેલા હજારો સૈનિકો વિષે જાન વિચારતો રહ્યો. પણ એના દેશે એને સન્માનિત કરવા કંઈ કર્યું નહીં.

તેણે મનમાં એક સંકલ્પ કર્યો.

લડનારા અમેરિકનોના સન્માનમાં એક ખાસ સ્મારક બનાવવામાં આવે . તેમાં વિયેતનામ ગયેલા પરંતુ ક્યારેય પાછા ન ફરેલા બધા પુરુષો અને સ્ત્રીઓના નામનો સમાવેશ થશે - દરેક. મોટાભાગના લોકો જાનને પાગલ માનતા હતા. છેવટે, તેને સ્મારકો વિશે શું ખબર હતી ? સ્મારક બનાવવા માટે લાખોનો ખર્ચ થાય છે. તે આટલા પૈસા કેવી રીતે એકઠા કરશે ?

પરંતુ જાન દ્રઢ રહ્યો. તેણે સભાઓ બોલાવી અને ભાષણો આપ્યા. શરૂઆતમાં, કોઈએ સાંભળ્યું નહીં. પરંતુ પછી તેને ઘણા વિયેતનામના ભૂતપૂર્વ સૈનિકો મળ્યા જેમને તેનો વિચાર ગમ્યો. તેઓ જાનના આ વિશ્વાસ સાથે સંમત થયા કે સામાન્ય અમેરિકનો પણ સ્મારક માટે પૈસાનું યોગદાન આપશે. તેમણે તેમના જૂથનું નામ વિયેતનામ વેટરન્સ મેમોરિયલ ફંડ રાખ્યું.

અખબારો અને ટીવી રિપોર્ટરોએ સ્મારક ભંડોળ વિશે વાર્તાઓ પ્રકાશિત અને પ્રસારિત કરી. જાહેર દાનોનો પ્રવાહ શરૂ થયો.

યુદ્ધમાં પિતા ગુમાવનાર એક કિશોરીએ દસ ડોલર મોકલ્યા . એક બેરોજગાર ભૂતપૂર્વ સૈનિકે પાંચ ડોલર મોકલ્યા. જાન આશાથી ભરપૂર હતા. પરંતુ બે મહિનામાં ફક્ત ૧૪૪.૫૦ ડોલર જ ભેગા થયા. તે લાખો ડોલર કેવી રીતે ભેગા કરશે ?

બીજી સમસ્યાઓ પણ હતી. જાન આખા રાષ્ટ્ર માટે એક સ્મારક બનાવવા માંગતો હતો. તેને લાગ્યું કે તે વોશિંગ્ટન ડી.સી.ના હૃદયમાં સ્થિત હોવું જોઈએ. પરંતુ આ માટે કોંગ્રેસ અને રાષ્ટ્રપતિની પરવાનગી પણ લેવી પડતી હતી. પરંતુ તેઓ તેમની વાત કેમ સાંભળશે ?

ક્યારેક જાનને લાગતું કે આ કાર્ય ભારે પડી ગયું છે. પણ લાંબા સમય સુધી નહીં. કોઈ પત્ર તેમને યાદ અપાવતો કે આ સ્મારક લોકો માટે કેટલું મહત્વનું છે. નિવૃત્ત સૈનિકોની પત્નીઓ અને બાળકો લખતા કે કોઈને તેમની ચિંતા છે તે જાણવાથી તેમને મદદ મળી. વિયેતનામમાં લડી ચૂકેલા નિવૃત્ત સૈનિકો લખતા કે તેઓ અમેરિકા માટે , પોતાના દેશ માટે લડવા છતાં અપમાનનો સામનો કરીને કંટાળી ગયા છે . પોતાના પુત્રો ગુમાવનારા માતાપિતા જાનને પત્ર લખીને તેમનો આભાર માનતા. એકે તો દાન મોકલતી વખતે લખ્યું: "મારા પુત્રની યાદમાં." તેનો પુત્ર, એક મરીન, તેના મિત્રનો જીવ બચાવીને મૃત્યુ પામ્યો હતો. તે ફક્ત 18 વર્ષનો હતો.

એક વર્ષના સતત પ્રયાસો પછી, કંઈક નોંધપાત્ર બન્યું. જાન અને નિવૃત્ત સૈનિકોને વોશિંગ્ટન, ડી.સી.ના સૌથી પ્રખ્યાત અને સુંદર સ્થળોમાંના એકમાં સ્મારક બનાવવાની પરવાનગી આપવામાં આવી, જે ઘાસના મેદાનોથી અને વૃક્ષોથી ઘેરાયેલું હતું, અને અમેરિકાના બે સૌથી પ્રિય સ્મારકો - લિંકન મેમોરિયલ અને વોશિંગ્ટન મોન્યુમેન્ટ - ની વચ્ચે આવેલું હતું.

હવે, વિયેતનામના ભૂતપૂર્વ સૈનિકો તેમના ધ્યેયને પ્રાપ્ત કરવાના માર્ગે હતા. સમગ્ર અમેરિકાના લોકોએ સ્મારક માટે નાણાં એકત્ર કરવામાં મદદ કરવાનું શરૂ કર્યું. તેઓએ પોતાનો જૂનો સામાન વેચી દીધો , કોન્સર્ટ , વોકેથોન યોજ્યા અને નાણાં એકત્ર કરવા માટે પાર્ટીઓનું આયોજન કર્યું. તેઓએ કેકથી લઈને ઇનામી ગાયો સુધી દરેક વસ્તુ માટે ભાગ્યશાળી ડ્રો પણ યોજ્યા.

લોકો અમેરિકાના તે દુ:ખદ સમય વિશે કંઈક કરવા માંગતા હતા. તેમને એવું પણ લાગ્યું કે વિયેતનામમાં લડનારા સૈનિકોને યાદ કરવા જોઈએ. કદાચ આ રીતે, તે અર્થહીન યુદ્ધમાંથી કંઈક સારું મેળવી શકાય.

આ સ્મારક હવે ફક્ત થોડા નિવૃત્ત સૈનિકોનું સ્વપ્ન રહ્યું ન હતું. તે પૂર્વથી પશ્ચિમ કિનારા સુધીના હજારો અમેરિકનોનું લક્ષ્ય બની ગયું હતું.

6
સ્પર્ધા

હવે જ્યારે સ્મારકનું સ્વપ્ન પૂર્ણ થવાના આરે હતું , ત્યારે એક પ્રશ્ન ઊભો થયો: સ્મારક કેવું હોવું જોઈએ ?

નિવૃત્ત સૈનિકોએ રાષ્ટ્રવ્યાપી સ્પર્ધા યોજવાનું નક્કી કર્યું. તેમણે અગ્રણી કલાકારો અને આર્કિટેક્ટ્સને ન્યાયાધીશો તરીકે નિયુક્ત કર્યા. 18 વર્ષથી વધુ ઉંમરની કોઈપણ વ્યક્તિ તેમની ડિઝાઇન મોકલી શકતા હતા.

જાનનો મૂળ વિચાર ભૂલાયો ન હતો. તેથી, એક મુખ્ય જરૂરિયાત એ હતી કે સ્મારક પર વિયેતનામ યુદ્ધમાં માર્યા ગયેલા અથવા યુદ્ધમાં ગુમ થયેલા દરેક પુરુષ કે સ્ત્રીના નામ હોય.

ન્યાયાધીશોને લગભગ ૧,૫૦૦ ડિઝાઇન મળી. અપેક્ષા કરતાં ઘણી વધારે. એક જ રૂમમાં તે બધાને પ્રદર્શિત કરવાનું મુશ્કેલ હતું. તેથી, એન્ટ્રીઓ એક મોટા વિમાનના હેંગરમાં લટકાવવામાં આવી હતી.

પછી તેમની સમીક્ષા કરવામાં આવી. આયોજકો ઇચ્છતા હતા કે પસંદગી ન્યાયી હોય , તેથી કોઈ નામ આપવામાં આવ્યા ન હતા; દરેક એન્ટ્રીને એક નંબર આપવામાં આવ્યો હતો જેથી ન્યાયાધીશોને ખબર ન પડે કે તે કોની છે.

નિર્ણાયકોને પસંદગી કરવામાં કોઈ મુશ્કેલી ન પડી. બધા સંમત થયા કે શ્રેષ્ઠ ડિઝાઇન 1,026 નંબર હતો . તો કોણ જીત્યું ? શું તે કોઈ પ્રખ્યાત કલાકાર હતો ? કે કોઈ એવી વ્યક્તિ જેણે ઘણા સ્મારકો બનાવ્યા હતા ?

ના! સ્પર્ધામાં વિજેતા એક કોલેજ વિદ્યાર્થીની હતી. એક અજાણી 21 વર્ષની મહિલા. તેને આ કાર્ય ગૃહકાર્ય તરીકે આપવામાં આવ્યું હતું , અને તેણે B મેળવ્યું હતું! તેણીએ ક્યારેય સ્વપ્નમાં પણ વિચાર્યું ન હતું કે તે આ સ્પર્ધા જીતી જશે. છોકરીનું નામ માયા યિંગ લિન હતું. તે ચીની-અમેરિકન હતી. તેને વિયેતનામ યુદ્ધ વિશે વધુ ખબર નહોતી. જ્યારે અમેરિકા યુદ્ધમાં જોડાયું ત્યારે તે બાળકી હતી. તો તેણીએ વિજેતા એન્ટ્રી કેવી રીતે બનાવી ?

માયાએ કહ્યું કે તે વોશિંગ્ટન, ડી.સી.માં તે સ્થળ પર ગઈ હતી જ્યાં સ્મારક બનવાનું હતું. નવેમ્બરના ભૂખરા દિવસે તે ઘાસ પર ઉભી હતી. તેણે વિચાર્યું કે યુદ્ધમાં કોઈ પ્રિયજન ગુમાવવાનું કેવું હોવું જોઈએ. પછી તેને એક વિચાર આવ્યો. તેને લાગ્યું કે આ દુર્ઘટનાનું ચિત્રણ ફક્ત પૃથ્વીને ફાડીને જ કરી શકાય.

તેણે એક કાળી દિવાલની કલ્પના કરી જે સૂર્યપ્રકાશિત દુનિયાને એક કાળા વિશ્વથી અલગ કરે છે , જ્યાં જીવંત લોકોને પ્રવેશવાની મનાઈ હતી. એક કાળી દિવાલ જેના પર નામ કોતરેલા હતા.

ન્યાયાધીશોને તેમની પસંદગી પર ગર્વ હતો. જાન સ્ક્રગ્સ પણ હતા. પરંતુ કેટલાક નિવૃત્ત સૈનિકોને તે ખૂબ જ ગમ્યું નહીં. દિવાલ કાળી કેમ હતી ? ભૂગર્ભમાં કેમ હતી ? તેનો અર્થ શું હતો ? તેમને લાગ્યું કે તે વિયેતનામના નિવૃત્ત સૈનિકોનું બીજું અપમાન છે. તેઓએ તેને "શરમનો કાળો ઘા" ગણાવ્યો. તેમને આશા હતી કે આ સ્મારક બીજા વિશ્વયુદ્ધના નિવૃત્ત સૈનિકોના સન્માન માટે બનાવવામાં આવેલા સ્મારકની જેમ બહાદુર સૈનિકોને લડતા દર્શાવશે.

તેમણે સ્મારક નહીં બનવા દેવાનો નિર્ણય કર્યો. હવે એવું લાગતું હતું કે સ્મારક ક્યારેય નહીં બને.

પછી કોઈને વિચાર આવ્યો: બંને કેમ ન બનાવવું ? માયા લિનની દિવાલ અને વિયેતનામમાં લડતા સૈનિકોની પ્રતિમા! આ સૂચનથી બધા નિવૃત્ત સૈનિકો સંતુષ્ટ થયા.

આ સ્મારકનું બાંધકામ ૧૯૮૨ માં શરૂ થયું હતું. ભારતના પર્વતોમાંથી કાળો ગ્રેનાઈટ નામનો એક ખાસ પથ્થર કાઢવામાં આવ્યો હતો . તેને કોતરવામાં આવ્યો હતો અને પોલિશ કરવામાં આવ્યો હતો. ત્યારબાદ, વિયેતનામમાં માર્યા ગયેલા દરેક સૈનિકના નામ તેના પર કોતરવામાં આવ્યા હતા.

જાન ક્રિગ્સે સ્મારકનો વિચાર રજૂ કર્યો તેના ત્રણ વર્ષ પછી દિવાલનું નિર્માણ પૂર્ણ થયું.

જાને સ્વપ્ન જોયું હતું તેમ , તેના પર બધા મૃત સૈનિકોના નામ નોંધાયેલા હતા - લગભગ 60,000 નામો. એવું લાગતું હતું કે આ યાદી ક્યારેય સમાપ્ત થશે નહીં.

દિવાલ બનાવવામાં આઠ મહિનાથી પણ ઓછો સમય લાગ્યો.

જે અશક્ય લાગતું હતું તે ખરેખર થયું. જાને તેને શક્ય બનાવ્યું. આ સ્મારક વિયેતનામ યુદ્ધના નિવૃત્ત સૈનિકોને યાદ કરવામાં મદદ કરશે, કારણ કે હવે તેમનું પોતાનું સ્મારક છે.

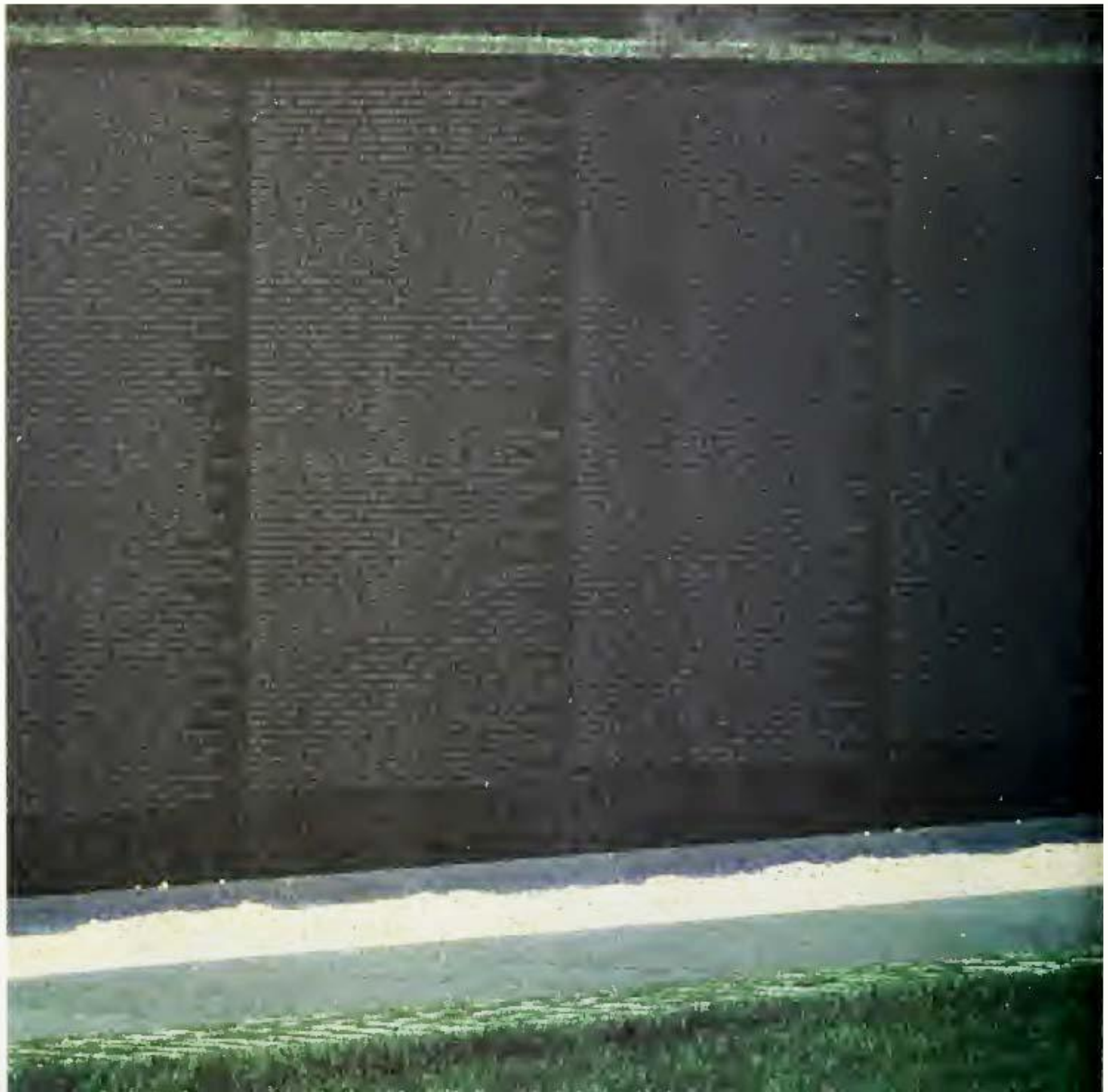

૭
ઘરે પાછા આપનું સ્વાગત છે !

૧૩ નવેમ્બર , ૧૯૮૨ ના રોજ વેટરન્સ ડે ઉજવવામાં આવ્યો હતો. જાન ક્રિગ્સ અને પરત ફરતા વિયેતનામના વેટરન્સ ઘણા સમયથી આ દિવસની રાહ જોઈ રહ્યા હતા. આજે, તેમનું સ્મારક પહેલી વાર મુલાકાતીઓ માટે ખુલ્લું મુકાવાનું હતું.

હજારો વિયેતનામ યુદ્ધના ભૂતપૂર્વ સૈનિકો વોશિંગ્ટન, ડીસી પહોંચ્યા, કેટલાક વ્હીલચેરમાં. તેઓએ તેમના જૂના આર્મી જેકેટ પહેર્યા, તેમના મેડલ તેમના ગણવેશ સાથે લગાવ્યા, અને એક સરઘસમાં કૂચ કરી જેમાં ફ્લોટ્સ અને બેન્ડનો સમાવેશ થતો હતો. અંતે, તેમને વિયેતનામમાં લડવાનો ગર્વ થયો.

નિવૃત્ત સૈનિકો એકબીજાને ગળે લગાવતા હતા. માતાપિતા તેમના ખોવાયેલા પુત્રો અથવા પુત્રીઓ માટે રડતા હતા. રિપોર્ટરો અને ટીવી ન્યૂઝકાસ્ટર્સ જોતા હતા.

આ દ્રશ્ય ક્યારેય ભૂલાશે નહીં. અમેરિકાભરના અખબારોએ તેની જાણ કરી, અને તે ટેલિવિઝન પર પ્રસારિત થયું. આ તે ઘરવાપસી હતી જે નિવૃત્ત સૈનિકો ઝંખતા હતા.

ત્યાર પછીના દિવસો અને અઠવાડિયાઓમાં, મુલાકાતીઓનો પ્રવાહ અવિરત ચાલુ રહ્યો. વધુને વધુ લોકો દિવાલ જોવા માટે આવતા ગયા.

પરેડ સ્મારક પર સમાપ્ત થઈ. 150,000 થી વધુ લોકોએ દ્વારા દેશ પ્રત્યેની સેવા બદલ આભાર માનતા વક્તાઓના ભાષાનો સાંભળ્યા.

ભીડ દિવાલ તરફ આગળ વધી. દરેક વ્યક્તિ એક ચોક્કસ નામ શોધવા માંગતો હતો જે તેમના માટે સૌથી વધુ અર્થપૂર્ણ હોય. લોકોએ હાથ લંબાવીને અક્ષરોને સ્પર્શ કર્યો. કેટલાકે કાળા પથ્થર પર પોતાના હોઠ મૂક્યા અને નામને ચુંબન કર્યું.

દિવસ અને રાત દરેક સમયે આવતા . તેઓ કડકડતી ઠંડી અને ગરમીમાં આવતા.

તે જ સમયે, કંઈક એવું બન્યું જે અમેરિકાના લાંબા ઇતિહાસમાં કે દુનિયાના અન્ય કોઈ પણ ભાગમાં ક્યારેય બન્યું ન હતું

દર્શકો દિવાલ સામે એક ક્ષણ માટે પણ રોકાયા નહીં અને પછી ચાલ્યા ગયા નહીં. તેઓએ શહીદ સૈનિકોને સંબોધીને કવિતાઓ અને પત્રો છોડી દીધા. આ પત્રોમાં લખ્યું હતું:

મને દરરોજ તારી યાદ આવે છે.

મને હજુ પણ એ જ પીડા થાય છે.

હું હંમેશા તને પ્રેમ કરીશ.

કેટલાક પત્રો ઘણા પાના લાંબા હતા. તે લેખકના અંગત વિચારો , ખુશી અને ઉદાસ યાદો , નિરાશાઓ અને સપનાઓથી ભરેલા હતા. દરેક પત્ર અનોખો અને ખાસ હતો. "તમે દુનિયાના શ્રેષ્ઠ પિતા બન્યા હોત ," એક નાની છોકરીએ તેના પિતાને લખ્યું.

" તમે કેમ માર્યા ગયા , હું હજુ પણ કેમ જીવતો છું ," એક ભૂતપૂર્વ સૈનિકે પોતાના સાથીને લખેલા પત્રમાં લખ્યું. ક્યારેક શબ્દો પૂરતા નથી લાગતા. લોકો યુદ્ધ સહન કરનારા પુરુષો અને સ્ત્રીઓ માટે ખાસ અર્થ ધરાવતી ભેટો છોડી જાય છે. એક માતા તેના દીકરાને તે ટેડી રીંછ છોડી ગઈ જેને તે ખૂબ પ્રેમ કરતો હતો.

સાથેની નોંધમાં, તેણીએ કહ્યું , " મને લાગ્યું કે તમારી પાસે આ હોવું જોઈએ." હસતા બાળકના ચિત્રમાં લખ્યું હતું , " હું ઇચ્છતી હતી કે તમે જુઓ કે તમારો દીકરો કેટલો સુંદર છે."

પાર્કના રક્ષકોને દરરોજ કંઈક નવું મળતું. એક આર્મી મેડલ. એક માઉથ ઓર્ગન. મેપલ સીરપની બોટલ.

લોકો આ ભેટો અને પત્રો દિવાલ સામે કેમ છોડી દેતા હતા ? તેનો કોઈ એક જ જવાબ નથી. જેમણે આવું કર્યું તેઓ તેનું કારણ પણ સમજાવી શક્યા નહીં. પરંતુ બધાએ કહ્યું કે આ દિવાલની નજીક આવવાથી તેઓ તેમના પ્રિયજનોની નજીક હોય એવું અનુભવે છે. "મને લાગે છે કે મારો દીકરો બધું સાંભળે છે અને સમજે છે ," એક માતાએ કહ્યું.

જાન સ્ક્રગ્સે દિવાલ બનાવવા માટે ઘણો વિચાર કર્યો. તે માનતો હતો કે લોકોએ વર્ષોથી યુદ્ધ વિશેની પોતાની લાગણીઓને દબાવી રાખી હતી. દિવાલ લોકોને તેમના પ્રિયજનોને વિદાય આપવામાં મદદ કરતી હતી.

માયા લિન બીજી રીતે કહે છે. તેણી માને છે કે દિવાલની મુલાકાત લેવી એ સમયની પાછળ જવા જેવું છે. તેથી તેણીએ સૈનિકોના મૃત્યુની તારીખ અનુસાર નામો ગોઠવ્યા: દિવસ દીઠ , મહિના દીઠ , વર્ષ દીઠ. કોઈપણ ચોક્કસ પુરુષ કે સ્ત્રીનું નામ શોધવાનો અર્થ એ હતો કે તે ભરપાઈ ન થઈ શકે તેવા નુકસાનનો સામનો કરવો. આ દુઃખમાંથી સાજા થવાની શરૂઆત પણ છે.

ઘણા લોકોએ કહ્યું કે દિવાલે સમગ્ર રાષ્ટ્રને સાજા કરવામાં અને પુનઃસ્થાપિત કરવામાં મદદ કરી.

વિયેતનામ યુદ્ધે દેશને વિભાજીત કર્યો , અમેરિકનોને વિભાજીત કર્યા. પરંતુ આ સ્મારક ફરીથી બધાને એકસાથે લાવ્યું. તે ખરેખર જીવિત અને મૃત બંને માટે છે.

આ સ્મારક એવા પુરુષો અને સ્ત્રીઓનું સન્માન કરે છે જેઓ વિયેતનામથી પાછા ન ફર્યા. તે એવા બધા લોકોને પણ સ્વાગત અનુભવવામાં મદદ કરે છે જેઓ તેમને પ્રેમ કરતા હતા. તે વિયેતનામ યુદ્ધમાંથી બચી ગયેલા લોકોને ફરીથી સ્વાગત અનુભવવામાં મદદ કરે છે.

આ સ્મારક યુદ્ધ સામે લડનારા લાખો લોકોને યાદ કરવામાં પણ મદદ કરે છે. જેમ એક મહિલાએ કહ્યું હતું , " આટલા બધા નામો જોઈને દુઃખ થાય છે , જેમના જીવ ગયા. જેમના પરિવારોના હૃદય તૂટી ગયા. મને આશા છે કે આ દિવાલ આપણને આપણા બાળકોને મરવા મોકલતા પહેલા થોભવા અને વિચારવા માટે મજબૂર કરશે." શું આ દિવાલનો બાકીના વિશ્વ માટે કોઈ અર્થ છે ? હા! જે કોઈએ માતાપિતા , બાળક , પતિ , ભાઈ કે બહેન કે મિત્રને પ્રેમ કર્યો છે તે આ લાગણી સમજી શકે છે. આ દિવાલ પીડા , દુઃખ, નુકસાન - યુદ્ધની કિંમતની વાત કરે છે .

આ દિવાલ ફક્ત યુદ્ધ વિશે નથી. તે પ્રેમ વિશે છે , જે મૃત્યુ પછી પણ ટકી રહે છે. તે પ્રેમ જે શાંતિ માટેની આપણી આશા છે.

નામોની દિવાલ

વિયેતનામ યુદ્ધ સ્મારક

" તું કેમ મરી ગયો ? હું કેમ ન મરી ગયો ?"

આ એક વિયેતનામના ભૂતપૂર્વ સૈનિક દ્વારા તેના શહીદ સાથીને લખેલી નોંધ છે. આ નોંધ દર વર્ષે વિયેતનામના ભૂતપૂર્વ સૈનિક મેમોરિયલમાં મુકાતી હજારો નોંધોમાંની એક છે. આ સ્મારક એક દિવાલ છે જેના પર વિયેતનામ યુદ્ધમાં મૃત્યુ પામેલા અમેરિકન સૈનિકોના નામ લખેલા છે . આ દિવાલ તે પુરુષો અને સ્ત્રીઓના સન્માન માટે અને અમેરિકનોએ લડેલા સૌથી લાંબા અને ક્રૂર યુદ્ધના ઊંડા ઘાને મટાડવા માટે બનાવવામાં આવી હતી.

આ સ્મારક કેવી રીતે બન્યું તેની વાર્તા નાટકીય છે . તે એ પણ દર્શાવે છે કે સાઠના દાયકામાં અમેરિકા માટે આ યુદ્ધનો શું અર્થ હતો.